De Levende Natuur 12 (3):59-60 (1907)

heeft met recht opstaande hoofdtakken, heeft de Morel dunne slappe takken en als kroonboom niet anders is, als een struik op een stam. De groeiwijze stemt verder nog meer overeen met de struikvormige P. acida en daarom ook wordt door vele dendrologen de Morel daartoe gerekend. Door de teelt zijn enkele kenmerken verloren gegaan, zoo goed als dat de zoete Meikers verschilt van de zure P. cerasus.

Haariem. LEONARD A. SPRINGER.

De Slangenwortel en de Slakkenlegende.

De lezers, die belangstellen in bloemenbiologie herinneren zich stellig 't berichtje over Calla palustris, de slangenwortel van den heer A. Bruining, te Bussum. Deze heer was zoo vriendelijk mij zaad te zenden van een plant, die onmogelijk door kruisbestuiving bevrucht kon zijn. Want het was afkomstig van één plant, in den nazomer in den tuin in een pot gezet en daar tot bloei gekomen. De zelfbestuiving — eigenlijk buurbestuiving of Geitonogamie tusschen de bloempjes van deze zelfde plant — geschiedde door heel kleine vliegjes.

Deze zaden nu, zijn alle — voor zoo verre ze kiem hadden: 80 pCt. — opgekomen, bij den heer Bruining, bij mij en bij de kennissen, die meegedeeld hebben van de bezending. Ze hebben op 't oogenblik al drie of vier blaadjes en maken slangachtige stengeltjes boven op de natte aarde.

Naar aanleiding van deze zaak heb ik Dr. Burck, die verleden jaar in de vergadering van de Nederlandsche Botanische Vereeniging over de bestuiving van Aroideeën sprak, om inlichtingen gevraagd en ontving het volgend schrijven:

....Uw zaden van Calla palustris heb ik aan den hortulanus Witte gegeven, die zelf te veel belang stelt in biologische zaken, om er niet alle zorg aan te besteden. Ik twijfel er niet aan, of ze zullen wel opkomen. U vindt over die Aracaëen met twee-slachtige bloemen een uitnemende verhandeling van Prof. Engler in Engler's Jahrbücher 1883, waarin hij aantoont, dat zij zich alle zelf bestuiven. In de literatuur staat Calla nog altijd bekend als eene plant, die door slakken wordt bevrucht, alhoewel het feit al 24 jaar geleden is tegengesproken.

Warming uit Kopenhagen schreef in Botanisk Tidskrift 1877, dat hij slakken had zien vreten van Calla palustris. Ludwig maakte daarvan:

»Warming fand bei Kopenhagen Schnecken als Befrüchter«. Warming werd daar boos over en schreef in Engler's Jahrbücher 1883: »Ich habe mich wohl in acht genommen, Schnecken-befruchting als Factum anzugeben, denn es gehört hierzu mehr, als dass man die Schnecken auf den Blüthenständen herumkriechen und von ihnen benagen sieht.«

Maar de bloemenbiologie laat zulke verhalen niet gaarne los; ge vindt die slakkenhistorie in elke nieuwe uitgaaf van Strasburger's Lehrbuch weer terug.

Leiden. Dr. W. BURCK.

Aan H.H. botanisten.

Bij het verzamelen van planten, 't zij in een schetsboek, 't zij in een herbarium, als anderzins, doet zich steeds gevoelen de behoefte aan een catalogus van de reeds geteekende, gedroogde of soms ook wel van de gevonden exemplaren.

Het bijhouden van een tamelijk *goed bruikbaar* overzicht is echter een nogal omslachtig werk en schiet er veelal over. Telkens doet zich dan weer de vraag voor: „Heb ik die plant al?" Zoo ging het mij en vele anderen.

Nu meen ik daarin op een gemakkelijke wijze te voorzien, namelijk door het samenstellen van een alphabetische naamlijst van *alle* in ons land voorkomende planten. Een bijvoeging der bloeitijden en de bijzonderheden, als „zeldzaam", „zeer zeldzaam", „alleen in Limburg", „in de duinen" enz. zal die lijst zeker nog wel bruikbaarder maken. Door hierop nu 't ex. met een kruisje aan te teekenen, blijft men steeds in 't bezit van een goede lijst.

Aan de uitgave daarvan zijn echter kosten verbonden en daarom wenschte ik gaarne van het slagen verzekerd te zijn. Wie dus belangstelt in deze uitgave, die natuurlijk zeer goedkoop moet zijn, gelieve mij van zijne instemming to doen blijken door het zenden van zijn visitekaartje.

Voorbeeld van bewerking:

FAMILIE No.	GESLACHTS- EN VOORNAAM.	BLOEITIJD. Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	BIJZONDERHEDEN.
78	Agrimonia eupataria L.				*	*	*			Alg.
	» odorata Mill.				*	*	*			Op een paar plaatsen gev.
34	Agrostemma Githago L.				*	*				Alg. in het koren.
16	Agrostis alba L....				*	*				Alg.
	» cania L.....				*	*				Vrij alg.
	» interrupta L...				*	*				Alleen in Limburg.
	» setacca Curt...				*	*				De Bildt.
	» Spica venti L..				*	*				Op bouwland.
	» vulgaris.....				*	*				Alg. op weiland.
90	Ajuga Chamaepitys S...				*	*	*			Limburg.
	» genevensis L....			*	*	*	*	*		»
	» reptans L..... ..			*	*	*				Alg.

Ambt-Doetinchem. A. JOMAN.

De verdronken vogels.

U zult wellicht in de Nieuwsbladen gelezen hebben dat op onze kust duikerseenden zijn aangedreven, die schijnbaar omgekomen waren, omdat hun pooten bevroren waren. Een goede kennis van mij, bijzonder groote liefhebber van ornithologie en scherpzinnig opmerker en onderzoeker, is, toen hij er van hoorde en toen hij op Schouwen was, op onderzoek uitgegaan en vond hij er daar nog langs 't strand. Hij heeft er koppen en pooten van meegebracht en aan de hand van zijn boeken de vogels gedetermineerd als Papagaaiduiker, Alk, kleine Alk, Zeekoet, IJsduiker, Pareldiuker, Zwarte Zeeeend en Groote Zeeëend.

Hij komt echter tot een heel andere oorzaak voor het verongelukken. 't Zijn beesten die in den winter naar onze Wadden komen en steeds de koude vóór zijn, zoodat het alleen kan voorkomen dat hun pooten bevriezen, als zij aangeschoten zijn of op andere wijze zich niet kunnen roeren. 't Feit echter dat zij allen meer of minder onder teer en olie zaten geeft hem de overtuiging dat de vogels in 't stormweer terecht zijn gekomen in een vlei teer dat van een schip afkomstig was, dat in diezelfde storm vergaan is. - 't Was wel zoo erg, dat er vogels bij waren, die vingers dik de teer op 't lijf hadden en nauwelijks herkenbaar waren. Volgens hem is dit beslist de oorzaak geweest en ik twijfel niet aan de juistheid. Hij merkte ook op, dat er wel enorm veel zullen zijn omgekomen, daar hij op Schouwen er 4—8 bij elkaar vond.

Slikkerveer. A. P.

De Vogelbevolking.

Nu door het heele land zoo vele menschen op de vogels letten, kunnen wij erover denken, eens na te gaan, of de vogelbevolking toeneemt of vermindert. Het is niet gemakkelijk hieromtrent gegevens te verzamelen, in veel gevallen lijkt een vogelsoort in aantal toe te nemen, maar zijn het dikwijls alleen de vogelwaarnemers, die talrijker worden en vogels bespeuren, waar men er vroeger niet op lette. Maar dan waren ze er toch wel. Zoo blijkt de snor veel algemeener voor te komen, dan men vroeger dacht, evenals het blauwborstje en de groote lijster.

Bij Albarda heet de bastaard-nachtegaal „nergens talrijk." Dit kan ik voor Bloemendaal tegenspreken, want wij hebben ze hier net zoo veel als winterkoninkjes, Ook broedt hier op de groote buitens het goudhaantje tamelijk veel.

De boomklever broedt hier dit jaar in bijzonder grooten getale, terwijl de boomleeuwerik, die door Albarda niet eens voor Holland vermeldt wordt, een van de meest algemeene broedvogels in de duinen is.

De Levende Natuur 12 (3):59-60 (1907)

De wulp neemt hier sterk in aantal af en broeden er lang zooveel niet in de duinen als tien jaar geleden. De griel en de kwartelkoning blijven even zeldzaam en ook de tureluur en de kemphaan schijnen er in deze streken niet vooruit op te gaan.

Gaarne zoude wij uit verschillende streken van ons land beknopte lijstjes ontvangen omtrent den stand der vogelbevolking, het is voldoende den naam op te geven met bijvoeging van weinig, veel, zeer veel, toenemend of verminderend. Misschien komen wij zoodoende tot een goed overzicht.

JAC. P. TH.

De sprinkhaanrietzanger.

Tot de minder bekende vogels van onze duinstreek behoort de sprinkhaanrietzanger. Toch is hij niet zoo zeldzaam, tenminste niet in de duinen tusschen Zandvoort en Wijk aan Zee. Het is een trekvogel, die in het laatst van April aankomt en in September weder vertrekt. De beste tijd voor kennismaking met dezen zonderlingen zanger is een warme dag in Mei of Juni, want bij warm weder zingt hij het vlijtigst en op het gezang moet men afgaan, wil men hem te zien krijgen. Dit gezang gelijkt veel op het geluid, dat ontstaat als men een mes zacht op een slijpsteen drukt, men kan het den geheelen dag bijna onafgebroken hooren tot nog lang na zonsondergang.

Is het nu gelukt door dit geluid de »scharensliep«, zooals hij wel genoemd wordt, op het spoor te komen, dan zult gij hem met een weinig geduld en omzichtigheid wel spoedig zien ook. Meestal zit hij in den top van een berkje of duindoorn te zingen, het is een vogel iets kleiner dan een gewone musch, maar slanker. De rug is bruingrijs met donkerder vlekken; de buikzijde geelbruin. Het nest, waar hij nooit ver van verwijderd zit te zingen, staat op den grond en is zeer goed verborgen tusschen gras en duindoorns. Het is tamelijk diep, maar klein en bestaat uit doode stengeltjes van verschillende grassoorten op eene onderlaag van doode bladeren en grovere stengels. Na half Mei kan men hierin 4 à 5 eieren vinden, ongeveer 18 bij 14 mM. groot, die op eene licht paarsachtige rose grondkleur tallooze lichtbruine stippeltjes vertoonen. Ook lange donkerbruine kriebeltjes, het karakteristieke van rietzangereieren, ontbreken niet.

Haarlem, Mei 1907. A. T.

Een blauwe merel.

Bij een landbouwer onder Bruinisse zag ik in de l.l. Paaschvacantie een blauwe merel, zoo goed genoemd tenminste door den man zelf. Ik voor mij vond het nauwkeuriger te spreken van een blauw-grijze kleur. De oude boer had zelf het dier in den afgeloopen winter in zijn tuin onder een zeef gevangen. Allen, die het vreemde beest totnogtoe zagen, hebben, ondanks hun twijfelen, waartoe de eigenaardige kleur hen bracht, ten slotte moeten erkennen, dat het niet anders dan een merel kon zijn. Tot diegenen behoorde ik zelf ook. Ik meen, dat dit geval zeldzaam genoeg is, om er melding van te maken in *D. L. N.* Witte exemplaren van spreeuwen en musschen bv. zijn al zoo vaak opgemerkt, dat we niet eens groote oogen meer opzetten als we zoo'n diertje zien. Ik wilde gaarne weten, of de »blauwe merel« een buitengewoon zeldzame vogel is, dan wel of dergelijke afwijking in kleur al door andere lezers van *D. L. N.* is waargenomen. Mocht soms in vorige jaargangen al melding gemaakt zijn van zoo'n geval, dan moet ik het over het hoofd gezien, òf die afl. niet gelezen hebben. Als ik mij niet vergis, vertelde de man mij, dat het een jong exemplaar moet zijn, daar het in gevangen staat eerst zijn geleu snavel gekregen heeft. Het is opgesloten in een groote ren en is alleen zeer schuw, als er vreemden bij komen.

Haarlem. J. VIJVERBERG.

Een stem, roepende in den Lentenacht.

In de omgeving onzer woning zwerft in de laatste dagen een koekoek rond. Toen we nu gister-avond tegen middernacht buiten waren om te genieten van schoone weer en te zien of er ook onweer opkwam, hoorden we den vogel roepen. Het geluid maakte een eigenaardig aangenamen indruk bij het lied der nachtegalen en het gekwaak van een enkelen kikker. Bovendien riep hij niet als gewoonlijk, of »lachte« als somtijds, maar liet steeds een driedeelig: »koekoekook, koekoekoek« weerklinken.

Vallende Merels.

Toen ik dezer dagen om plm. 10 uur het Vondelpark doorging, werd plotseling mijn aandacht getrokken door een tamelijk grooten vogel, die als een steen uit een vrij hoogen iep naar beneden in het gras tuimelde. Niet anders denkende dan dat het dier dood was, ging ik er naar toe, maar bemerkte tot mijn groote verwondering, dat de merel (want die bleek het te zijn) nog vlug genoeg was, om zich met groote snelheid, dicht langs den grond vliegende, uit de voeten te maken. Wat de reden van deze zonderlinge manoeuvre was, heb ik niet kunnen uitmaken. Doch het geval schijnt niet alleen te staan. Tenminste een mijner kennissen heeft precies het zelfde gezien van een houtduif.

Zoudt u mij soms kunnen verklaren hoe vogels zoo plotseling »van hun stokje kunnen vallen?« Ik heb al de veronderstelling geopperd, dat de merel op die manier aan een aanval van een uil ontsnapt is, doch gaarne zou ik eenige nadere uitlegging ontvangen. L. DORSMAN Cz.

Wel weet ik dat alle lijsters in kooien vaak aan zoogenaamde stuipen of vallende ziekte lijden; ze vallen dan letterlijk van hun stokje, maar komen in 't eerste stadium snel weer bij. Of 't in de natuur ook voorkomt weet ik niet. Misschien was uw lijster een ex-kooivogel. H's.

Vogelmoord.

Aan den Helder worden tegenwoordig weer duizenden sterntjes geschoten voor de dameshoeden. Er kan niets aan gedaan worden, want de sterntjes worden niet door de wet beschermd, omdat men indertijd niet wist, dat het zulke nuttige insecteneters zijn. Laat ons hopen, dat een nieuwe wet aan deze gruwel spoedig een einde maakt. JAC. P. TH.

Nationale Chrysanthemum-tentoonstelling,

te houden in November 1907 door de Afdeeling Utrecht en Omstreken der Nederlandsche Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde. De programma's zijn bereids verschenen en verkrijgbaar bij den Secretaris den heer H. van Lunderen, Servetstraat, Utrecht, die steeds gaarne bereid is belangstellenden alle gewenschte inlichtingen te verschaffen.

Correspondentie.

A. R. te *Alkmaar*. Wellicht kan Dr. Garjeanne's *Mossen* u van dienst zijn.

J. H. H. te *Zevenaar*. 't Was 't nestje van de Bastaardnachtegaal of Heggemuschje.

J. H. S. te *Groningen*. 'k Heb nu een twintig kiemplantjes van Gele Monnikskap uit zaad van wilde planten. Als ze 't leven houden (ze staan er goed voor) zal ik om u denken. In 't najaar zijn ze geschikt voor verzending, hoop ik.

B. J. B. te *Haarlem*. 't Is een niet ongewoon verschijnsel bij kweekplanten, zeldzamer bij wilde bloemen, dat meeldraden in bloembladen overgaan. Bij Narcissus poeticus komt 't anders niet zoo vaak voor. Dat 't bijkroontje geelachtig was wijst op een kweeksoort.

Aangeboden:

Een Zeiss-microscoop in mahonie doos, met de objectieven A. en D. en de oculairs 2 en 4. Alles in goeden staat, voor *f* 50.—. De lineaire vergrootingen zijn 52, 97, 230 en 435 maal, volgens de daarbij behoorende tabellen.

Dordrecht. M. PRINS.

»Zoogdieren en Vogels» door Buffon, 9 deelen, met vele gekleurde platen, keurig gebonden á *f* 20.—.

Apeldoorn, Aerides. CHS. SMISSAERT.

Een goed onderhouden en degelijk terrarium. Slechts één zomer gebruikt. Afmetingen plm. 40 × 50 × 60 cM. Prijs *f* 5.50 (vracht inbegrepen).

Langbroek (Utr.) J. PH. v. BRINK.

Zijderupsen tegen vergoeding van transportkosten (10 cts,) door M. VRIJ, te *Bloemendaal*.

Voor *f* 20 eene ongeschonden uitgave van »De Natuurlijke Historie der Insecten« van August Johan Rösel in 4 deelen, of 8 banden compleet. CORN. J. LELS,

Rotterdam. Eendrachtsweg 70.